

(דף מ"ו ע"א) וְאָמַר הַכְּתוּב, (שמות לב) לָךְ יָרַד כִּי נִשְׁחַת עֲמֻדָּה סָרוּ מֵהָר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם כְּתִיב. וְחַמְשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, חֵד מִחֲמֹשֶׁה הוּוּ. וְר' יוֹסִי אוֹמֵר חֲמֹשֶׁה מִיִּשְׂרָאֵל, וְחֵד מִבְּנֵיהוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, וְחַמְשִׁים: אֶחָד מִחַמְשִׁים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִין דִּהְהוּא יוֹבְלָא סָלִיק לֹון מִמִּצְרַיִם, בְּגִין כִּד וְחַמְשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְאִי לָאוּ, לָא סָלִיקוּ, וְעַל דָּא אֲתַעֲבָבוּ חַמְשִׁין יוֹמִין לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא. וּמַהְהוּא אֲתֵר נִפְקַת אוֹרֵייתָא, וְאֲתִיְהִיבַת, וְעַל דָּא וְחַמְשִׁים חֹסֵר. דְּבִגִין דָּא עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף וְגו'. (שמות יג) אָמַאי סָלִיק גְּרַמוּי. אֶלָּא, בְּגִין דִּהְהוּ רִישָׁא לְנַחֲתָא לְגַלְוָתָא. וְלֹא עוּד, אֶלָּא דֵאִיהוּ סִימְנָא דְגֵאֻלָּה הָהוּ לִיה וְאוּמִי לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל דָּא, הָדָא הוּא דְכְתִיב כִּי הִשְׁבַּע הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָא אֲתַמֵּר.

וְנָפְאָה חוּלְקָא דְמֹשֶׁה, דִּישְׂרָאֵל הוּו עֶסְקִי לְמוֹשֶׁה מְמוֹנָא מִמִּצְרַיִם, וּמֹשֶׁה הָהוּ עֶסִיק בְּאוּמָאָה דִּיוֹסֵף. וְאִית דְּאֶמְרֵי אֶרְוֹנָא בְּנִילוּס הוּו, וּבְשִׁמְאָ קְדִישָׁא סָלִיק לִיה, וְעוּד אָמַר מֹשֶׁה, יוֹסֵף, הִגִּיעַ זְמַן פּוּרְקָנָא דִּישְׂרָאֵל, וְאָמַר עֲלֵה שׁוּר. וְסָלִיק. וְאִית דְּאֶמְרֵי, בֵּין מַלְכֵי מִצְרַיִם הָהוּ, וּמִתְמָן סָלִיק (ס"א ליה). וְאִית דְּאֶמְרֵי, בְּגִין דִּלָּא יַעֲבֹדוּן לִיה עֲבוּדָה זְרָה, שְׂוֹו בְּנִילוּס וְסִרַח בַּת אֲשֶׁר חִוִּיאַת לִיה לְמֹשֶׁה.

וַיְי' הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. (שמות יג) רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (תהלים כב) לְמַנְצַחַּ עַל אֵילַת הַשַּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד. כְּמַה חֲבִיבָא אוֹרֵייתָא קָמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכָל מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא, רַחִים הוּא לְעֵילָא, רַחִים הוּא לְתַתָּא, קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא אֲצִית לִיה לְמַלְוֵי, לָא שְׂבִיב לִיה בְּהַאי עֲלֵמָא וְלָא שְׂבִיב לִיה בְּעֲלֵמָא דְאֲתִי.

וְאוֹרֵייתָא בְּעִי לְמַלְעֵי בַּה בִּימָמָא וּבְלֵילָא, דְכְתִיב, (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וּבְכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'. תִּינַח בִּימָמָא, בְּלֵילָא אָמַאי. בְּגִין דִּיהִיא שְׂבִיב לְגַבֵּי שְׂמָא קְדִישָׁא שְׂלִים. כְּמַה דְלִית יוֹמָם בְּלָא לֵילָא, וְלָאוּ אִיהוּ שְׂלִים, אֶלָּא דָּא עִם דָּא, כִּד בְּעִי אוֹרֵייתָא, לְאֲשַׁתְּפַחָא עֲמִיה דְּבַר נֶשׁ יוֹמָא וְלֵילָא, לְמַהוּי שְׂלִימוּתָא לְגַבֵּי דְבַר נֶשׁ יוֹמָם וְלַיְלָה.

וְהָא אֲתַמֵּר, דְּעַקְרָא דְלֵילָא, מִפְּלָגוּתָא וְאֵילָף. וְאֵף עַל גַּב דְּפִלְגוּ קְדַמִּיתָא בְּכָלְלָא דְלֵילָא הוּא, אֶבֶל בְּפִלְגוּתָא לֵילָא, קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא עָאֵל בְּגַנְתָּא דְעַדוּן, לְאֲשַׁתְּעֲשֵׂא עִם צְדִיקָא, וּכְדִין, בְּעִי לִיה לְבַר נֶשׁ לְמִיקָם, וְלְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא.

וְהָא אֲתַמֵּר, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכָל צְדִיקָא דְבְּגַנְתָּא דְעַדוּן, כְּלָהוּ צִיִּיתִין לְקַלְיָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ח) הִיוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים חֲבֵרִים מְקוֹשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ הַשְּׁמִיעֵנִי, וְהָא אוּקְמוּתָא, הִיוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דֵאִיהִי מִשְׁבַּחַת לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּשִׁבְחָא דְאוֹרֵייתָא, בְּלֵילָא. וְנָפְאָה חוּלְקִיָּה, מָאן דְּאֲשַׁתְּפַחַּ בְּהַדְרָה, לְשִׁבְחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּשִׁבְחָא דְאוֹרֵייתָא.

כהוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוכי
ר' בנימו שמואלי שליט"א

וְכַד אֲתִי צַפְרָא, בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל אֲתִיא וּמִשְׁתַּעֲשָׂע בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹשִׁיט לָהּ לְגַבְהַּ שְׂרָבִיטָא דְחֶסֶד, וְלֹא עָלָה בְּלַחְוֹדָהָא, אֶלְא עָלָה, וְעַל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּתְּפִין בְּחֶדְהָ, וְהָא אֲתַמַּר דְּכַתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יַעֲזוּבָה יְיָ חֶסְדּוֹ וּבְלִילָהּ וְגו' וְעַל דָּא אֵילַת הַשְּׁחַר אֶקְרִי.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּבַעֲי לְאַתְנַהֲרָא צַפְרָא, אֲתַחֲשֵׁד וְאַתְקַנְדֵּר נְהוֹרָא, וְקַדְרוּתָא אֲשַׁתְּכַח. כְּדִין אֲתַחֲבַרְתָּ אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ, דְּתַנִּינּוֹן, אִשָּׁה מְסַפְּרַת עִם בַּעֲלָהּ, לְמִשְׁתַּעֲי בְּחֶדְהָ, וְעַאלַת לְהִיבְלִיָּהּ.

לְבַתָּר כַּד בַּעֲי שְׁמַשָּׁא לְמִיעַל, אֲתַנְהִיר וְאַתַּת לִילְיָא, וְנָטִיל לִיָּהּ. כְּדִין כָּל תַּרְעִין סְתִימִין, וְחַמְרִין נַעֲרִין, וּכְלָבִין נְבַחִין, כַּד אֲתַפְּלַג לִילְיָא, שְׁאַרֵי מַלְפָּא (לְמַקְרִי) לְמִיקָם, וּמִטְרוּנִיתָא לְזַמְרָא, וְאַתִּי מַלְפָּא וְאַקִּישׁ לְתַרְעָא דְהִיבְלָא, וְאָמַר (שיר השירים ה) פֶּתַחִי לִי אַחֲתִי רַעֲיִתִי וְגו'. וְכְדִין מִשְׁתַּעֲשָׂע בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא.

זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְהַהוּא, דְּאַתְעַר הַהוּא זְמָנָא בְּמַלְי דְּאוּרִייתָא, בְּגִין דָּא, כָּל אֵינּוֹן דְּבִנֵי הִיבְלָא דְּמִטְרוּנִיתָא, כְּלָהוּ בַעֲיִין לְמִיקָם בְּהַהוּא זְמָנָא, לְשַׁבְחָא לְמַלְפָּא וּכְלָהוּ מִשְׁבַּחַן קַמִּיָּה, וְשַׁבְחָא דְסַלִּיק מֵהַאי עֲלָמָא, דָּא דְאִיְהוּ רַחִיק, (פתיח) דָּא נִיחָא לִיָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלְפָּא.

כַּד אֲסַתְּלִיק לִילְיָא, וְאַתִּי צַפְרָא, (נ"א וְאַתְחַשֵּׁד) וְאַתְקַנְדֵּר, כְּדִין מַלְפָּא וּמִטְרוּנִיתָא בְּרִזָּא בְּחֶדְהָ, וְיַהֲיִב לָהּ מַתְנֹן, וְלְכָל בְּנֵי הִיבְלָהּ. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה מָאן דְּאִיְהוּ בְּמַנִּינָא.

וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵית דִּינִיָּהּ. (דף מ"ז ע"ב) אָמַר רַבִּי יַצְחָק, הֵינִינּוּ דְתַנִּינּוֹן, שְׁכִינְתָא בְּאַבְחָתָא נְטָלָא. הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם: דָּא אַבְרָהָם. בְּעַמּוּד עֲנָן: דָּא יַצְחָק. לְנַחֲוֹתָם הַתְּרַדָּה: דָּא יַעֲקֹב. דְּכַתִּיב בֵּיהּ (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרֶכּוֹ. וְלִילָהּ בְּעַמּוּד אִשׁ לְהָאִיר לָהֶם: דָּא דוֹד מַלְפָּא.

וּכְלָהוּ רְתִיבָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, לְמַתָּהּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹתָא דְכָלָא, בְּגִין דִּיחֻזּוֹן אַבְהָן פּוּרְקָנָא דִלְהוֹן, דְּכַתִּיב, (בראשית מו) וְאַנְכִי אֶעֱלֶה גַם עִלָּהּ, עִם הַמְּרַכְבָּהּ. וּכְתִיב וַיְיָ הוֹלֵךְ וְגו', לְלַכֵּת יוֹמָם וְלִילָהּ. וְכִי אָמַאי הוּוּ אֲזִלִּי יוֹמָם וְלִילָהּ, יַהֲכוֹן בִּימָמָא, וְלֹא יַהֲכוֹן בְּלִילְיָא, כַּכְּנִי אֲנַשָּׁא דְעַרְקוֹן, כִּינּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לוֹן, אָמַאי אֲזִלִּין בִּימָמָא וּבְלִילְיָא. אֶלְא, לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּהוּ שְׁלִימוֹתָא דְכָלָא, דְלִית שְׁלִימוֹ אֶלְא יוֹמָם וְלִילָהּ.

אָמַר רַבִּי אַבְא, הָכִי אוֹקִימָנָא, וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עֲנָן: דָּא אַבְרָהָם. וְלִילָהּ בְּעַמּוּד אִשׁ: דָּא יַצְחָק. וְאִי הָכִי יַעֲקֹב אֵן הוּא. אֶלְא כְּמַלְחָה קְדָמָאָה אֲתַמַּר, וְתַמָּן שְׁאַרֵי, כְּמָה דְכַתִּיב וַיְיָ.

וְלִילָהּ בְּעַמּוּד אִשׁ, הָוָה נְהִיר, בְּסַטְרָא דָּא וּבְדָא. בְּגִין דִּירְדֵּפּוֹן מַצְרָאֵי בְּתַרִּיהוֹן, לְאַתְנִיקְרָא שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרַתִּיכוֹי וּפְרָשׁוֹי. בְּגִין לְמִיזֵל יְמָמָא וְלִילְיָא, אֲסַפְּקִלְרִיא דְנְהִרָא, וְדִלָּא נְהִרָא. וְתוּ, בְּגִין לְאַטְעָאָה לְמַצְרָאֵי דִימְרוֹן מְקַרְהָ הוּא, דְכַתִּיב, (ישעיה יט) נוֹאֲלִי שָׂרֵי צוּעֵן, וּכְתִיב (ישעיה מד) מִנְשִׁיב חֲכָמִים אַחֹר, וְעַל דָּא אֲזִלִּי בִימָמָא וּבְלִילְיָא.

רבי אבא אמר, זכאה חולקיהון ד'ישראל, דקודשא בריה הוא אפיק לון ממצרים, למחוי חולקיה ואחסנתיה. ותא חזי, בסטרא ד'יובלא, אשתבח חירו ל'ישראל. וכן לזמנא דאתי, דכתבי, (ישעיה כז) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו'.

ובגין ההוא יובלא עלאה, אתעכבו חמשין יומין, לקבלא אורייתא, ולמקרב לטורא דסיני. ובין דאזלי ביממא, אזלי בליילא, למחוי כלא חד יומא, בין יממא וליילא, ולא אשתבח פרישו.

ולא עז, אלא דכלהו בנייחא אזלין, לרעותא דנפשיהו, ביומא דקבילו אורייתא, הווי חמשין יומין שלמין, יומי וליילי כדקא יאות, דלית יום בלא לילה, ולית לילה בלא יום, וליילה ויום אקרי יום אחד. ובין דאזלו חמשין יומין שלימין, בדין (לקבל חמשין ד'יובלא וכו') שארו עלייהו אינון חמשין יומין ד'יובלא, ומסטרא ד'יובלא אתייהיב להו אורייתא, ובגין כה אזלין יומא וליילא.

ואמר רבי אבא, פתיב (בראשית כז) ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו, אמאי. הא אוקימנא, מאן דרחים לחייבא, הכי הוא. ותא חזי, ביצחק אתכליל ליליא, וליילא לא בהיר, ועל דא ותכהין עיניו, וכלא חד.

רבי יצחק פתח ואמר, (שמות יד) ויגד למלך מצרים כי ברח העם, ויגד, מאן קאמר ליה. אלא, הא אוקמוה. אבל חכמוי וחרשוי אתכנשו לגביה, ואודעוהו כי ברח העם. ואמאי קאמרו דא. אלא חמו בחכמתא דלהו, והווי אזלי יממא וליילא, אמרו ודאי ערקין אינון. ולא עוד אלא דחמו דלא הווי אזלי באורח מישר, כמה דכתבי וישובו ויחנו לפני פי החירות.

ויקח שיש מאות וגו'. (שמות יד) שיש מאות אמאי. אמר רבי יוסי, לקבל מניינא ד'ישראל, דכתבי פשש מאות אלה רגלי. בחור: לקבל הגברים דאינון עקרא דכל ישראל. וכל רכב מצרים: שאר רתיבין, דאינון טפלין לאחורי, (נ"א לאחרינו) לקבל הטרף דכתבי לבד מטף. וכלא עביד בעיטא דחרשוי וחרמוי. ושלשם על פלו, כלא בחכמתא, לקבל דרגין עלאין, תריז וחד. ר' יצחק אמר, בתרגומו, ומזרזין. זריזין הווי בכלא.

ויקח שיש מאות רכב בחור. ר' תיבא אמר, פתיב (ישעיה כד) יפקוד יי' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה. בזמנא דקודשא בריה הוא יחייב שלטנותא לרב רבי עמין לעילא, יחייב להו לעמא דלהו לתתא. ובשעתא דנחית לון מדרגיהו דלעילא, נחית לון לעמא לתתא, ויקח שיש מאות רכב בחור, הא ממנא דלהו, ואוקמוה, דדבר רתיבין דשאר עמין, וכלהו נפלו במשריתא דסיסרא לבתר והיינו בחור (נ"א ולבחר) וכל רכב מצרים.

פתיב (שיר השירים א) לססתי ברכבי פרעה דמיתיה רעיתי. תא חזי, כדוגמת סוסיא נוקבא, אתחזי להו לוססיהו דפרעה, ואוקמוה. אלא לוססתי ברכבי פרעה,

